

Színpadon az úszó város

Sikeres süllyedés

A zenés színpadokon ugyan gyakran húzzák fel a vitorlát – már a musicalirodalom első klasszikusának számító *Show-boat* is egy hajón működő színtársulat életét dolgozta fel –, a Magyarországon 2019-ben bemutatott *Titanic* c. musical esetében speciális a helyzet: nemcsak egy létező és a nagyközönség által is ismert óceánjárót és annak süllyedését kellett látványosan rekonstruálni a színen, de a luxushajó maga is „főszereplője”, áldozata a történetnek. **Somogyi Szilárd** rendezőt a produkció szcenikájának megteremtéséről kérdeztük.

Amikor Khell Csörsz díszlettervezővel elkezdtünk dolgozni a *Titanic* látványvilágán, egy idő után arra esett a hangsúly, hogy ez a történet már lezajlott. Többek között a ronesokról készült felvételek hatására merült fel az ötlet: mi lenne, ha a tenger alatt, a ronesok között venné kezdetét a játék, on-

Titanic a Szegei Dóm előtt

Fotók: Dombos Klára

Szivaszalon a veszprémi színpadon

nan indulva épülne fel a hajó, és játszódna le ismét a tragédia, hogy a végén újra szétessen ez a világ? Ezután határoztuk meg azokat a konkrét, ikonikus elemeket, amiket felhasználtunk a díszlethez: a hajó orrát, tatját, hídját, az emblemikus nagy lépcsőt. S ezekből kiindulva kellett kitalálni, hogyan lehet olyan látványvilágot létrehozni, amely képes egyben mutatva rendezett egészet láttatni, amikor pedig már a történet széttörözött világa jelenik meg, az elemek segítsék a nézőt, hogy az adott pillanatban a hajó melyik szegmensében vagyunk.

Megjelenésében, hatásában törekedtünk az eredeti hajó felidézésére, pl. a szalonunk hasonlít a hajó szivaszobájára, kivéve az eredeti tervrajz is megjelenik, de a minden részletre kiterjedő teljes korhűséget nem tartottuk fontosnak.

Volt-e korábbi követendő bemutató, amelynek megoldásaihoz ragaszkodtak a jogtulajdonosok?

Ennek a musicalnek nincs másolandó etalon-előadása – úgy érzem, bízom benne, hogy a

magyarországi rendezés lesz az –, s kizárólagos engedélyt kaptunk a zeneszerzőtől, Maury Yestontól, aki minden változtatásunkat elfogadta. Például azt is megengedte, hogy a színpadtechnikai változások miatt átcsereljünk jeleneteket. Mi vagyunk az egyedüliek, akik ebben a formában játsszuk a *Titanic*-ot. A tervezés és az egyeztetések után a próbafolyamat elindításában sokat segített, hogy nagyon vizuális a gondolkodásmódom, sokkal többet látok már akkor is, mikor még csak egy lefektetett alaprajz van kész. Nekem mindig képek jelennek meg először egy darab kapcsán. Miután megszületett a kép, akkor kezdek el gondolkozni azon, miként léteznek majd a kitalált térben a karakterek, mert csak úgy jöhet a cselekvéssorok kitalálása, ha már magam előtt látom, milyen térben mozognak majd a szereplők.

A magyarországi ősbemutató a Szegei Szabadtéri Színpadon volt, majd ősszel Veszprémben is színpadra állította a musicalt. Hol nehezebb monumentális hatást teremteni – egy monumentális színpadon, vagy egy zártabb, kisebb térben?

Mindkét színpadi térnek megvannak a lehetőségei és a nehézségei is. Ha megkérdezi tőlem, hogy mi a nehezebb, a díszletet rendezni, vagy a színészt instruálni, akkor azt mondom, hogy a színészetet könnyebb... Szegeden a hatalmas helyszínen,

Nyitány a víz felett...

...és a víz alatt

13 méteres forgószínpaddal sokkal egyszerűbbek voltak a változások, mert csak átforgott a következő kép, és rögtön ott volt előttünk a következő csoda. Most ezeket a csodákat úgy kell létrehozni, hogy nagyon sötétben kell megtalálni a jelet. Mikorra feljön a nagy fény, addigra már rendnek kell lenni a színpadon, amihez kell egy elfogadott játékszabály is, ami beleilleszkedik a teljes rendszerbe – s amiben a színészek, táncosok is rendezik, tolják a díszletelemeket, és a matrózjel-

mezbe öltöztetett díszítők is részesei a színpadi együttesnek.

Az őszi bemutatóra, a kisebb, zárt térbe újra kellett tervezni, gyártani a díszleteket?

A szegedi díszletek többsége befért a kisebb színpadra is, egyedül a hajóorrot kellett lekicsinyíteni, valamint a lépcsőből kellett egy kicsit levágni, de

az is ugyanaz a díszletelem, csak más mechanikával működik, hogy ketté lehessen szerelni. Biztos vagyok benne, hogy ha visszamegy Szegedre a produkció, ezt az új lépcsős verziót visszük. Amit teljesen újra kellett gyártani, az a hatalmas hidraulikus elem, melynek egyik oldala volt a kazánház, a másik oldala maga a tat. Most kisebbet gyártottunk: mechanikailag ugyanúgy működik, mint a szegedi, a süllyedés logikája is ugyanaz maradt, de itt a hidraulikus szerkezet helyett meg tudjuk oldani felsőgépészettel az elem csukódását.

A látványnak meghatározó eleme a vetítés, Madarász „Madar” János videoanimációja rögtön a nyitóképben: a tenger hullámozása...

A zárt térben halmozottan több vetítést tudok használni, mert nem gátolja azt semmi. Világítás szempontjából sokkal több lehetőség van a kőszínházi verzióban. Szegeden azzal küzdünk, hogy elfújja-e a füstöt a szél, megél-e a szárazjég – ezek olyan apróságok, amelyek megnehezíthetik a megálmodott képi hatás megvalósulását. Zárt térben sokféleképpen lehet használni azokat az effektusokat, amelyek megvoltak Szegeden is, csak egy adott pillanatban le kellett mondani róluk. A szabadtéri előadáshoz elkészült ötletek 90 százalékát tudom most használni, Szegeden csak a húsz százalékát sikerült...

Mikita Gábor

A díszlet elemei Szegeden

A Titanic parancsnoki hídjá